

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

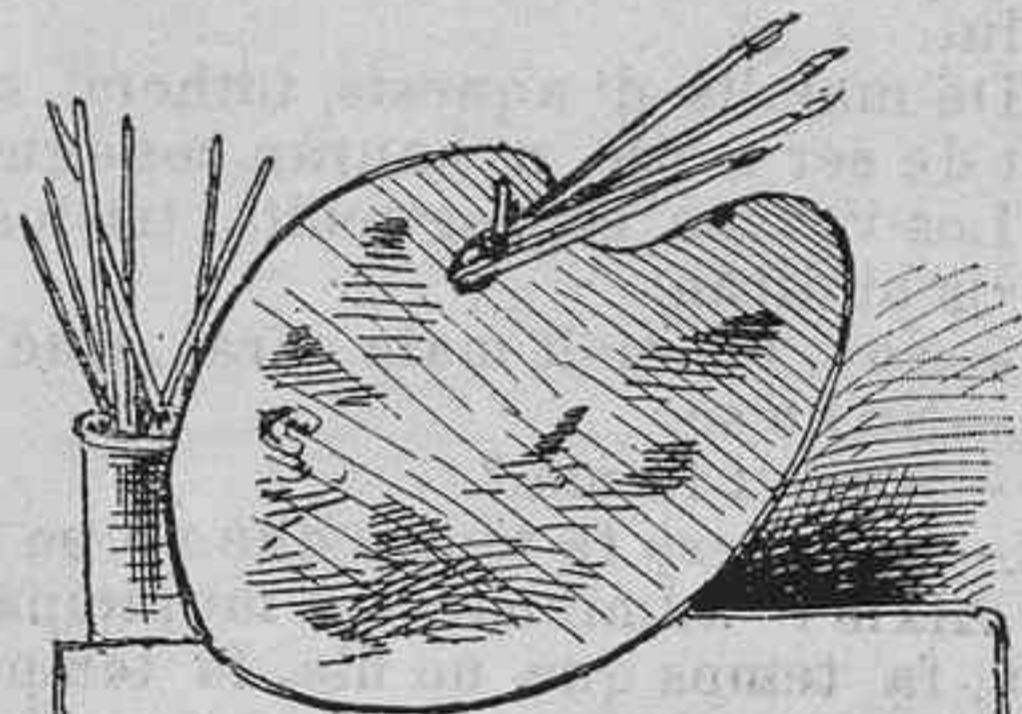
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

J. BLANCO CORIS.

Las escenas andalussas
tenen en ell un pintor
que sab tant d' empunyá 'l llapis
com de colocá 'l color.
Elegant, precís, exacte
y ab indefinible «esprit»,
entre 'ls espanyols artistes
ocupa un lloch distingit.

CRÓNICA.

LA ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL.

—¡Alto aquí!—dirá 'l lector, sens dupte.—Lo títul de *Crónica* seguit de l' altre títul ¿no li sembla, Sr. P. del O., un contrassentit? La idea de *Crónica* implica la narració més ó menos comentada de un fet ó de un succés; mentres que aixó de *La administració municipal* apesta á article de fondo de una hora lluny. ¿Cóm vosté, Sr. P. del O., un home que té motius de ser tan pràctic en materias periodísticas, incorra en aquesta anomalia?

Estimat lector: si tal observació 'm dirigeixes, m' haurás de permetre que m' expliqui. Y ho faré en brevíssimas paraulas. Perque pugas entendre la intenció que 'm guía, bastará dirte únicament que la paraula *crónica* qu' empleo en la testera del present article, per lo que avuy toca, no es un substantiu, sino un adjectiu. Al escriure *crónica*, vull dir senzillament: *Malaltia crónica*. Y sens més que aquesta petita indicació, queda calificada de malaltia crónica l' administració del Ajuntament de Barcelona.

* * *
Las malaltias crónicas son aquellas que van prenent péu paulatinament, á favor de certs vicis del organisme ó de certs desarreglos en l' economía. Generalment se las descuyda y ellas van cebantse cada día més en l' individuó que n' es victima. No produheixen la mort instantánea, pero cap á la mort caminan lentament, ab pas segur. No ocasionan crissis agudas; pero si un malestar, una postració, un desapego, que son per si sóls la negació més absoluta de la salut.

De malalts d' aquests, tothom, sense necessitat de ser metje, n' haurán conegut.

Los veurán esgroguehits, tristos, neguitosos. Y 'ls hi dirán:

—Noy, fas molt mala cara. ¿Qué tens?

—No ho sé.

—¿Qué 't fa mal?

—Res. Pero fa temps que no 'm trobo bè.

Aixis l' administració municipal de Barcelona, fa temps que no fila, fa temps que 's troba malament. Está passant una verdadera malaltia crónica.

Y ha arribat l' hora, en veritat, de buscar los medis més eficassos de aliviarla, de curarla si es possible.

* * *
Deixemnos ja de alegorias y metáforas, y senyalém al engrós los vicis y defectes de l' administració municipal de Barcelona, advertint que l' anállisis detingut y una mica detallat dels mateixos, no cabria dintre 'ls limits de un article. Un llibre voluminos podria escriure's si 's tractava de profundisarlos. No farém tal cosa per no abrumar al lector que 'ns dispensa 'l favor de passar los ulls per las presents ratllas.

L' Ajuntament de Barcelona, com tots los ajuntaments del mon, en major ó menor escala, té com á medi de funcionament dos objectes principals: «Recaudar é invertir.»

Una part dels seus organismes (comissions, negociats, oficinas) se dedica á reunir fondos. Un' altra part dels mateixos se dedica á distribuirlos.

Per lo que toca á lo primer, ó siga á recaudar, cent diversas corrents més ó menos caudalosas,

que procedeixen de distints orogens, afluheixen al recipient central. Tributs, impostos, gabelas, drets y arbitres son las fonts de ingressos. Ara bè: ¿totas aquestas fonts rajan lo que deurian? Hi ha més encare: ¿tot lo que rajan aquestas fonts arriba al recipient sense pérdrese'n una gota? Aquí está 'l *quid*.

Del recipient surten una pila de canonadas y regaróns que distribuheixen lo líquit en ell congut, pera atendre als serveys públichs. Si 'l sistema de conducció dels ingressos es complicat, lo sistema de conducció de las sortidas ho es molt més encare. Tal es la multiplicat dels serveys que la corporació municipal ha de omplir, que mirats en conjunt apenas la vista de un home sol pot abarcarlos, y considerats apart y un per un, acaban per marejar y abrumar á la inteligencia més serena y á la voluntat més decidida.

Y sempre s' ocorre 'l mateix dupte. ¿Tots los conductos de desaygüe son útils y necessaris y 's troban tots ells en tal estat de conservació que no consenten filtracions? ¿Tot lo que surt del recipient arriba íntegrament al seu destino, sense que se 'n perdi ni una gota? Aquí está l' altre *quid*.

* * *
Hi ha encare un punt de vista que no pot denyarse.

Moltas vegadas (casi sempre) succeheix que ab l' afany ó en la necessitat de gastar sense tasa ni mida, no 's té en compte lo que ingressa per las vias naturals en lo recipient. Llavoras s' ape-la al recurs de portarhi l' aygua á pes de brasos, qu' es un medi sumament costós, com tothom sab. Y qui diu á pes de brasos diu á pes d' empréstits. Ab obrir un nou regaró de sortida destinat al pago de interessos, de moment se surt del pas, sense considerar que si avants no bastava 'l caudal natural pels serveys ordinaris, menos encare ha de bastar en lo successiu pera atendre á aquests y als novament establerts.

D' aixó se 'n deriva un desequilibri, que si va prenent peu, pot ocasionar l' agotament, la anemia, la tisis, y al fi la mort.

* * *
Ara bè: la manera que ha tingut de funcionar l' Ajuntament de Barcelona en aquests últims anys, presenta tots los vicis y defectes que caracterisan una mala administració.

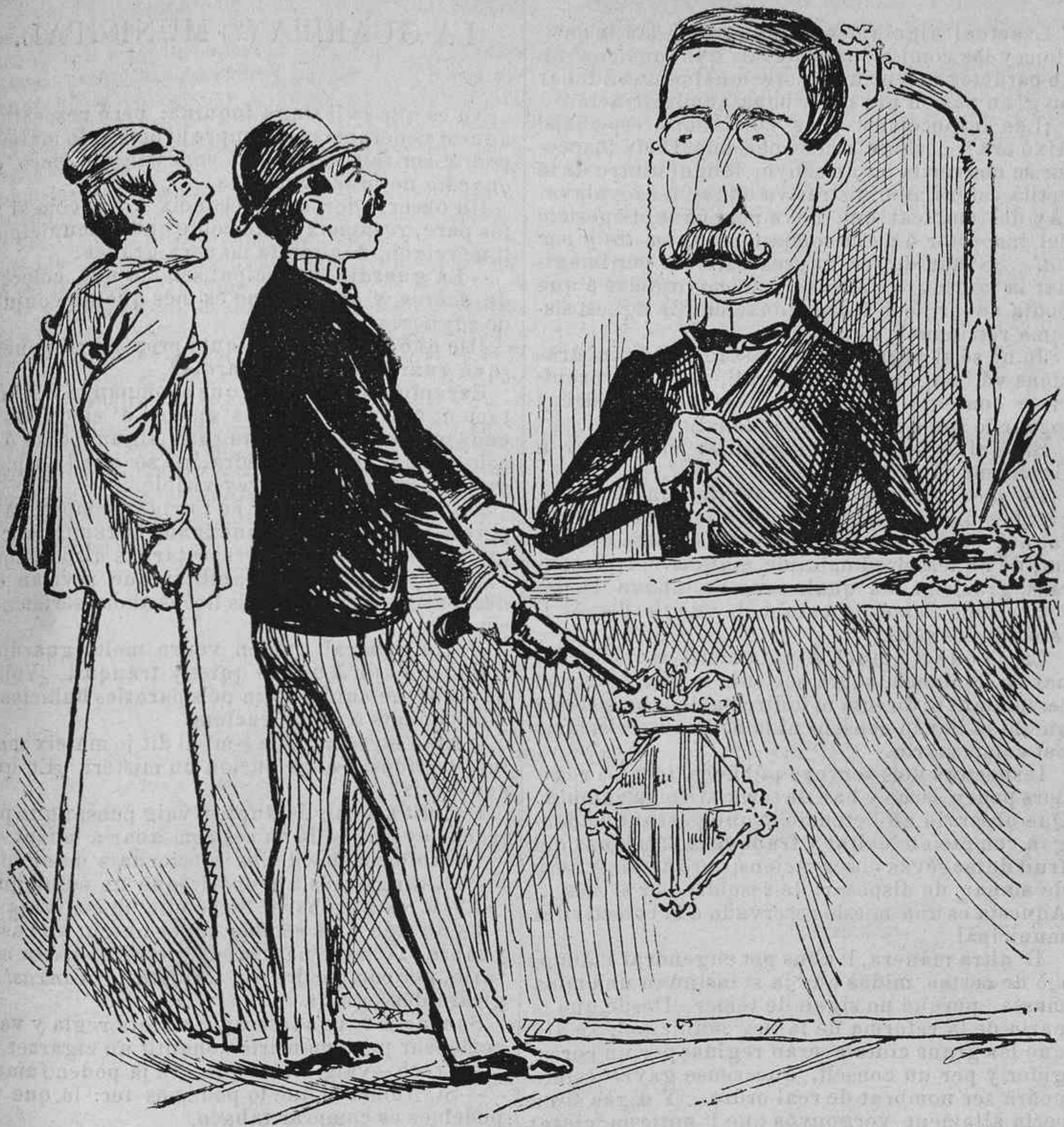
En los ingressos no hi havia tot aquell zel que 's fa necessari per aumentarlos, sense gravamen del contribuyent. Aixis per exemple ¿qui no s' escandalisarà quan li digan que á Barcelona, població de 272,000 ánimas, únicament s' afora en los fieltos de consums un promedi diari de 5,000 litros de vi? Aquesta cantitat repartida entre tots los barceloníns, apenas representa un gruix de duro de vi per habitant. Y no obstant, bó ó dolent, pur ó falsificat, lo consumidor paga 'l vi als venedors, com si realment hagués satisfet tots los drets consignats en las tarifas de consums.

Ara respecte als gastos. . ¡la mar!

Gastar malament y sense atendre á las necessitats justificadas; allunyar de las subastas al postors de bona fe, per la inseguretad dels pagos y per l' abús de las proteccions dispensadas á determinadas personas... aixó ha sigut sempre moneda corrent en la Casa Gran.

Atendre sempre més al luxo, á la vanitat y á la ostentació, á que las obras de verdadera utilitat,

LA GENT QUE VA À PEU, VÍCTIMA DELS CARRUATJES.

— Senyor Arcalde, veji si arregla desseguida aquest escàndol, ó sinó tindrem d' arreglarho nosaltres.
 — ¿Cóm?
 — A tiros.

desdenyant fins aquelles que haurian pogut ser reproductivas... aquí tenen un altre dels vicis més arrelats en la administració.

Y per acabarho de arreglar, lo desordre en tot.

* * *
 No se citarà un sol servey municipal de Barcelona, que puga presentarse com un regular modelo.

Existeixen institucions y establiments que marxan per ells sols, sense 'l menor reglament que reguli la seva existencia.

Vostés dirán:

— Pero ¿y qui mana allí?

Tothom y ningú. De aquí que cada dia surgeixi un conflicte y á cada pas una dificultat. Competencias y disgustos continuos entre 'ls empleats; competencias y disgustos continuos entre 'ls padrins de aquests empleats.

¡Los empleats! Un altre punt dels més climàterichs. Un empleat per honrat y apte que siga, sense tenir un padrí que l' apoi, es impossible en aquella casa.

Lo menos que 'us dirà un regidor al pendre possessió del seu càrrech, es lo següent:

— ¿Cóm estém de vacants?... Senyors, tingan en compte qu' estich carregat de compromisos. Com si un Ajuntament sigüés un Assilo.

Que 'm permetin los que 's figuran que lo menos que pot fer un regidor per quedar bè, es colocar á unas quantas dotzenas de amichs: lo regidor que vulga cumplir, de verdader compromís no n' ha de tenir més que un, y aquest no ab tal ó qual particular, no ab tal ó qual amich, no ab tal ó qual company, sino ab la ciutat que li confia l' administració del seus interessos. Qui no 's limita á tenirho en compte, falta al seu deber.

* * *

L' actual ajuntament, al suprimir las inspeccions y las comissions especials que funcionavan ab caràcter executiu y discrecionalment, vá donar un gran pás en pró de la bona administració.

¡Las inspeccions! ¡Las comissions especials! Aixó era 'l desquiciament perenne. Cada inspector se convertia en un senyor feudal dintre de la petita esfera administrativa que se li senyalava. ¡Ay del empleat que no 's posés á la disposició del inspector ó de la comissioneta, *en tot y per tot!*... ¿S' han de fer gayres esforços per imaginar la multitud de abusos y de corruptelas á que podia donar llech lo funcionament de aquest sistema retrinxat y atomistich?

Jo no sé si algú de las passadas administracions vá imaginar aquest medi, per tenir propicis y contents als titulats regidors de ofici y lograr lo seu apoyo incondicional.

Si es aixís, la veritat siga dita: vá prestar á Barcelona un flach servey.

La desorganización de l' administració municipal es filla de aquest deslligament, de aquesta falta d' engranatje, de aquesta carencia de unitat, de aquest predomini de mutuas complacencias, gracias á las quals cada hu tapava 'ls defectes dels demés, á cambi de que 'ls demés li tapessin los seus.

Crech que l' actual Ajuntament, ja que ha donat en lo blanch, sobrá sostenir lo seu acort, no resuscitant ni directa ni indirectament un sistema que ni la ley lo consent ni la bona administració pot comportarlo.

Inspectors dels serveys públichs, tots los regidors poden serho y han de serho si volen cumplir. Que observin ab detenció lo que passa: que dongan compte ab lealtat y franquesa catalanas del fruit de las sèvas observacions; pero abstinuinse de manar, de disposar, de resoldre per si sols... Aquesta es una missió reservada á la colectivitat municipal.

D' altra manera, l' abus pot engendrar l' adopció de certas midas que ja s' insinúan una mica massa, perque no sigan de temer. Desde que 's parla de la reforma de la ley municipal, se diu que las grans ciutats serán regidas per un corregidor y per un consell, que sense gayre esforços podrá ser nombrat de real ordre... Y digas si no seria altament vergonyós que l' antigua ciutat dels concellers, anés á deixar los últims restos de la sèva autonomia en las urpias del poder central.

P. DEL O.

GALERIA DE RETRATOS AL NATURAL.

LA MALA LLENGUA.

DOBLE-SONET.

Sens dir mal de ningú —ja no viuria,
ella gosa posant —per tot maranyas,
va enredant enredant —ab sas patranyas
fins que logra que algú —malehit sia.

Del sensat se n' endú —sa hipocresia
la honradés que val tant —puig sas hassanyas
se componen buscant —ab malas manyas
embo'ichs que han de dú —sa llengua impia.

En ferir, ni un moment —sa llengua para,
de un fragment molt petit —ne fa una historia,
fá al devant de la gent —la gara gara...
mes si algún aixerit —fentli memoria,
sos drapets al sol treu —¿cóm s' enverina!
y total... perque veu —que li endavina.

DOMINGO BARTRINA.

LA GUARDIA (?) MUNICIPAL.

No es que jo li tinga inquina; pero respecte á aquest venerable cos, sempre hi pensat lo mateix: podrá ser tan *municipal* com vulguin, pero de *guardia* no 'n té gran cosa.

Un observador que 'ls coneix á tots com si 'ls fos pare, resumeix lo concepte que 'ls municipals li mereixen, d' aquesta manera gráfica:

—La guardia municipal sembla una colecció de *sabres*, y en rigor no es més que un conjunt de *vaynas*. —

¿De qué serveixen? ¿á quin propòsit responen? ¿qué guarda aquesta guardia?

Exceptuant los dias en que acompanya l' Ajuntament á la professó, las épocas d' eleccions y cada vegada que s' inaugura alguna cosa ó 's coloca una primera pedra, no sé que la típica guardia presti cap servey visible.

Ab tot, lo que més m' ha iutrigat sempre, es la peresa innata en los municipals, la repugnancia que demostran en fer respectar las disposicions vigents y la pasmosa habilitat que revelan en desapareixer sempre dels llochs ahont serian necessaris.

Regla general: ¿volen veure molts guardias reunits? Vajin á un siti quiet y tranquil. ¿Volen no trobarne cap? Passin pèls paratjes bulliciosos y ocasionats á complicacions.

—Aixó no es natural —m' hi dit jo mateix moltes vegadas: —aixó enclou un misteri. ¿En qué consisteix? —

Decidit á sortir de duptes, vaig pensar que per trobar aygua no hi ha res com anar á la font.

Per informarme de las interioritats municipalescas, ningú més á propòsit que un municipal.

Aviat vaig trobar l' home que 'm convenia.

Es un tipo que sembla haver nascut ab casco y sabre. Té ayre natural de guardia. Basta mirarlo, per compendre que cridantli: ¡*Xanxas!* se girará desseguida.

Se tracta d' una *interview* en tota regla y vaig comensar per amansirlo donantli un cigarret.

—Crech —vaig dirli —que ara ja poden fumar.

—Si, fumar si que lo podemos fer: lo que no podemos es comprar tabaco.

—¿'Ls no privan?

—Hombre, no tanto: pero ¿cóm vol que compremos con la paga que mus dan?

—¡Ab! Ja entench. La veritat es que ab lo servey que prestan, lo menos haurian de tenir un duro diari.

—¡Claro! Con veinte rals diaris cada dia, el guardia podria cumplir con su obligació.

—¿Que vol dir que no la compleixen ara?

—Verá: nos la buscamos un poco per l' *ombra*.

—Si, aixó que 'n dihém fé 'ls ulls grossos.

—¡Chust! Y usted confesará que tenim rahó, perque vamos, ¿ha de ir uno per cuatro cuartos á exponerse veinte veces al dia?

—¿Cóm, *exponerse*?

—Verá usted: suponga que un carreter va contra direcció ó pucha á l' acera. Si le reconvenimos, nos suc-de lo siguiente: disputamos con él, hemos d' hacer la correspondiente denuncia al jefe, hemos de ir l' endemá á l' alcaldía á carearnos con el carreter y sostener la acusación, nos enemistamos con un hombre y nos fem un enemich que qualsevol dia nos puede dar un disgust. En cambio ¿qué pasa si dejamos que el carreter haga su santa voluntad? Pues no pasa nada...

y aun á veces el hombre nos convida á tomar una americana.

—Verdaderament, no deixa de ser molt lògich tot aixó.

—¡Y tan lòchich como es! Otra cosa. Afigúrese usted que en una calle hay barallas. Allí se dan bofetones y cossas... y á veces hasta salen armas. ¿Irá el guardia á meterse dentro de aquel laberinto, para que le aticen una garrotada ó le foraden la piel? Uno es también padre de familia y estima su persona. ¿No vale más chingar qua y tirar por otro carrer, como si uno no hubiese visto res? ¿No es mucho más cómodo eso?

—¡Ja ho crech! En quant á cómodo... pero ¿y la obligació?

—¡La obligació, la obligació!... Ha de pensar usted que nuestro deber no nos obliga á verlo todo. Por lo tanto, en suponiendo que no lo hem vist, ya está arreglat el conflicto.

—Es dir que vosté quan sent cridar: ¡lladres!...

—Escucho en qué direcció se oyen los gritos, y si es por la derecha, me largo por la izquierda. No quiero compromisos. Si cojo aquel hombre y lo encarcelan, mañana cuando lo dejen anar querrá vengarse y ¿quién me defiende de una emboscada?

—De manera que la divisa de vostés es fugir d' embolichs y no enredarse ab ningú.

—Exactamente. Y todo el mundo faria lo mismo. Ja veria: me gustaria verle á usted de municipal...

—Gracias: no tinch tantas pretensions; pero de totas maneras, admetent aquesta repugnancia á crearse compromisos y á ficarse en perills, ¿per qué al menos no 's cuydan de las menudencias, de las cosas fáciles de fer?

—¿Cuáles son aquestas cosas fáciles?

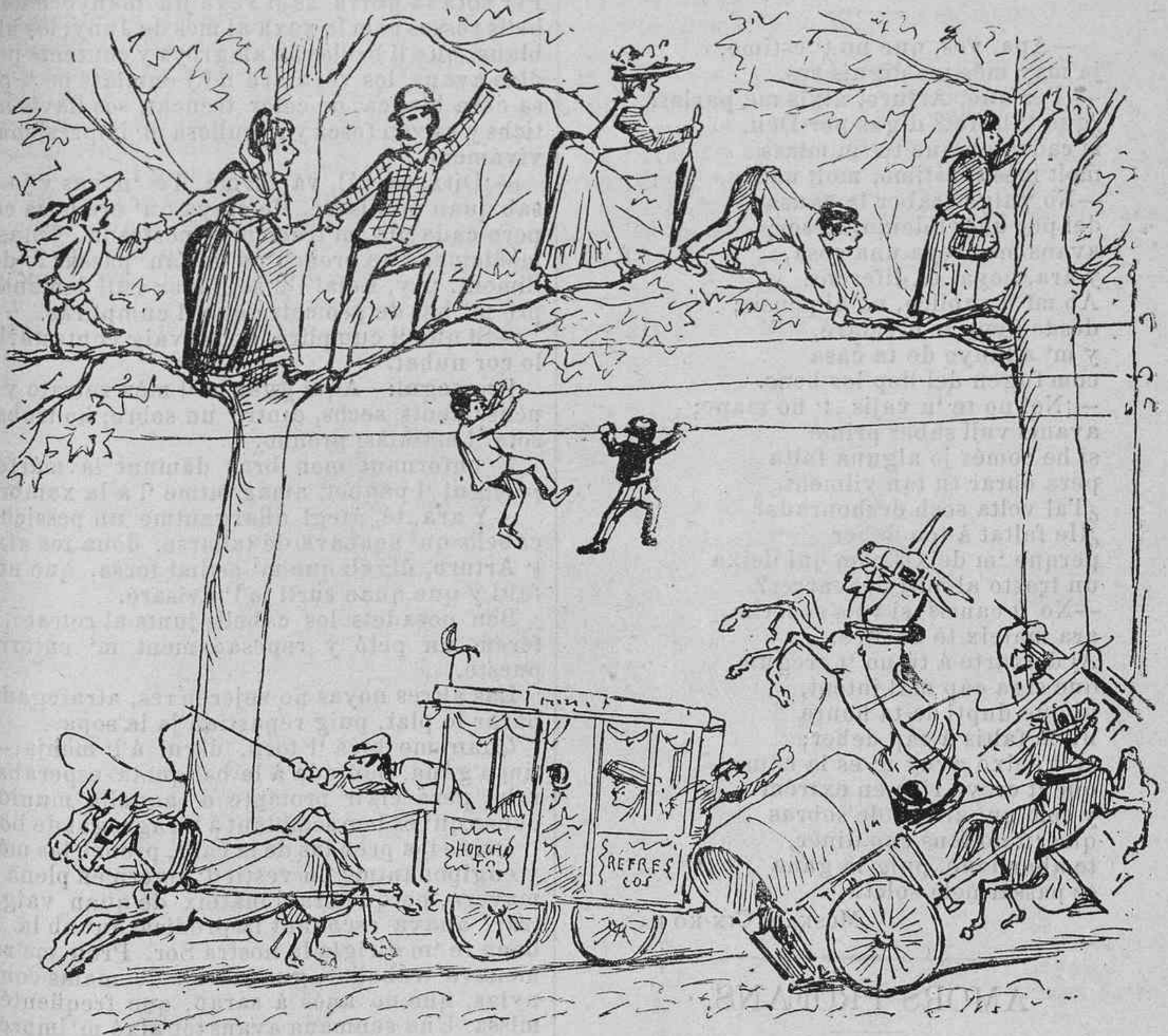
—Verbi gracia, manter ir l' ordre en las fonts públicas...

—¡Qué! ¿esto lo chudica fácil? ¡Dios me libre de meterme entre cuatro mujeres, quan disputan en la font cántaro en mano! Un día reconvine á una, que luego va resultar criada de un rechidor, y por poco la reconvencción me cuesta el empleo.

—Podrían també evitar que 'ls vehins de las botigas embrassessin lo carrer ab trastos que estarian millor á dins de casa seva...

—¡Me hace riure usted! Si los vehins de las botigas son todos conocidos míos, si paso el día hablando y bromechant con ellos y sobre todo con ellas, ¿cómo quiere usted que yo tenga entrañas para reñirles por esas tonterias?

L' ÚNICA SOLUCIO.

Veyent que avuy los vehículs
passan lo temps fent cadavres,
no tindrem altre remey
que anar tots per dalt dels abres.

—Es veritat: un verdader municipal ha d' estar bè ab tothom.

—¡Eso, eso!

—Donchs ¿quin es en resúm l' objecte, 'l destino de vostés?

—¿Quin? Hacer lo menos que se puga... y cobrar.—

Aquí vam posar fi al diálech.

Que la conversa es històrica, ni val la pena de dirho. Fins podria precisar lo municipal ab qui vaig tenirla; pero 'm va passar lo mateix que á ells ab los tranvías que fan desgracias: vaig olvidarme de pèndreli 'l número.

Siga com vulga, garbellant bè tot aixó, queda comprobat lo que deya al principi: que la guardia municipal no guarda res.

Conseqüència: exceptuant lo trist resultat de deixar set ó vuit cents homes sense feyna, la sèva supressió total representaria una economia fabulosa y no ocasionaria cap perjudici á la ciutat.

M' atreveixo á assegurarho: sense municipals, passaria... lo mateix que passa ara.

A. MARCH.

AMOR VERDADER.

—Apa, ves, que no t' estimo, ja may més me diguis res.

—¿Per qué, Arturo, aixís me parlas? ¿què t' hi fet? digas per Dèu, si cada cop que tu 'm miras molt més t' estimo, molt més!

—No vulgas saber la causa del per qué 't deixo, Roser; avans me creya una cosa, y ara, noya, es diferent. Ab mí 't suplico, no hi pensis; desde avuy te olvidaré, y m' allunyo de ta casa com fugen del llop los bens.

—¡No! no te 'n vajas, t' ho mano; avants vull saber primé si he comés jo alguna falta pera obrar tu tan vilment.

¿Tal volta soch deshonrada? ¿He faltat á ton deber perque 'm deixis com qui deixa un trasto al mitj del carrer?

—No 't cansis, si vols saberho, ara mateix te ho diré.

Al deixarte á tú no 't creguis que siga cap mal intent, ni que dupti de ta honra ni 'm faltis á cap deber; si 't deixo avuy n' es la causa que 't creya rica en extrém y com qu' ara sè de sobras que tú no tens cap dinèr, te abandono, puig la gana sè passàrmela solet.

MOSKARI CIN-KO KA..

AMORS PROFANS.

Arribá 'l dia del registre. Quan senti que 'l metje me deya—¡Alta!, senyal certa y segura d' estar del tot curada, no poguí menos d' exclamar ab veu mitj enfosquida pe 'l goig y pe 'l contento:—Gracias, senyor doctor, ab la com-

panyia. Los practicants se gigaren somrisents, segui 'l metje son camí y la monja vigilant la sala, amunt y avall fent mitja, renyant á ratos, esperá luego al peu del lavabo l' acabament de la visita.

¡Quina alegría la mèva! Despues de sis mesos d' estar en aquella sala, tancada á las miradas de propis y extranys, cambiant de vehinas y d' amigas, qu' entravan malaltas y se 'n anavan mes prest que jo, aquell dia 'l cor se m' aixamplá, 'm dalia per veure de nou la vida, y 'm consumia y 'm migrava á cada minut, desitjosa de llibertat, d' espay, de llum.

Per aixó, per adelantar feyna, 'm despedia de las més amigas, de las que m' havian estat companyeras fidels; y anava rebent encárrechs y recados, umplintme 'l cap de noms y direccions que se m' olvidaren casi tots á la surtida. L' una m' encarregá sabatas, l' altre una pinta, qui un parell de mitjas, qui mocadors. ¿Y de expressions? ¡Oh! ¡quántas visitas no he cumplert, Verge Santa, y aixó que 'n duch fetas moltes y moltes!

A qui no 'm vaig descuidar de veure fou á ma bona amiga, la Paquita, que jeya al 12 (cap) de la Sala gran. ¡Pobreta! Los ulls li espurnavan. Per sota la gorra se li veyá un manyoch de cabells róssos com la xexa al mes de Juny; los ullets blaus, que li brillavan alegroys y contents pochs dias avans, los veyá are mitj entelats pe 'l plor; sa cara blanca, de color trencat, sos llavis místichs y sa veu fosca y ragullosa m' impresionaren vivament.

—¡Ditxosa tú!, vá dirme. Te 'n vas y jo qui sab quan m' alsaré. Me creya qu' era poca cosa, pero cada dia 'm trobo més postrada. Totas las medicinas que prech no 'm fan passar lo defalliment. ¡Ay, Lola! Un sol favor vull demanarte, pró m' has de prometre que 'l cumplirás.

—Si que 'l cumpliré, dona, vaig contestarli ab lo cor nuhat.

Prosegui:—Aqui guardo 'l mèu retrato y dos pensaments sechs, dintre un sobre; ho trobarás sota 'l matalás; prénho.

Y enforant mon bras damunt la márrega, prenguí 'l paquet, amagantme 'l á la xambra.

—Y ara, té, afegi allargantme un pessich de cabells qu' acabava de tallarse, dona tot aixó á l' Arturo, digali que m' estimi forsa, que no 'm falti y que quan surti ja l' avisaré.

Ben posadets los cabells junts al retrato, 'ns ferem un petó y reposadament m' entorni á puesto.

Las altres noyas no vejeren res, atrafegadas á parar lo plat, puig repartian ja la sopa.

Quan me tocá 'l torn, diguí á l' menja:—No tinch gana. Sentada á la banqueta esperaba la roba pera eixir prompte d' aquella munió de donas qu' es ben semblant á un agregat de bojas.

Deixo las prendas de la casa, prech las mèvas y engiponantme un vestit d' hivern en plena primavera, perque era 'l mateix de quan vaig entrar, anava escoltant la prédica qu' ab la més bona fé 'm dirigia la nostra Sor. Prou me recomenava treballar, guardarme de malas companyias, que no anés á sarau, que frequentés la missa. Una senmana avans tot aixó m' impresionava; ara, al tenir segura la surtida, ¡quins altres no eran mes pensaments! Si talment semblaba qu' al darmel' alta m' havian girat lo cervell. Era l' aucell que fuig de la gabia. ¿Qué se me 'n donava dels gats y dels cassadors al deixar darrera mèu la gabia ab la menjadora y l' abeu-

rador que veyia cada dia, cada instant, sempre igual?

¡Si 'n vaig fer de passos per trobar á l' Arturo! Ja no anava á l' *Eden*; á ca 'l *Adroguer* no 'l coneixian; al *Petit Paris* no s' hi trobava, á la *Messalina* no hi era may. Y jo seguia ab l' encàrrech de la Paquita á la butxaca, traginantlo d' assí, d' allá, y fins rebregantlo sens volguer, perque 'ls papers no 'sguardan pas tant bé á la butxaca com dins d' una cartera.

Una nit vaig deixarme caure á l' *Unió*. L' orquesta dalt del escenari tocava una habanera mentres la concurrencia las hi caragolava per la sala.

Prop de set mesos que no hi havia estat. ¡Quina diferencia! La Pauleta, que sempre duya vestits de seda, ara ab davantal y sabatots; la Cisca, enfarinada, ballant ab un torero; la Consuelo, passada y revellida; la Leonor ab una ganyada á la galta; y després altres xicotas, donas noves, unas elegants, altres deixadas, lletjas y guapas, frescas y pansidas, arregladas y xarxots, una barreja. ¿Y 'ls homes? L' Andreuhet ja no hi ballava, en Ricardo era á Buenos Aires, en Quim malalt, y en Mantega desat al *Estaru*, per fer un trauc al ventre d' un jugador més afortunat.

Al veure 'm sentada prop de la taula vingué 'l mosso. Vaig informarme y ell me digué que l' Arturo no tardaria á venir. Y aixís fou. Als vint minuts entrá, ab l' ayre fatxendero y de perdona-vidas, lo barret al clatell, la mirada torta, los dits pólsers á la trinxa dels pantalons y rosegant lo trós sempitern de puro de mitjral. Vingué allí hont seya, y al ferli entrega del recort de sa estimada, 'l prengué ab indiferencia, ficantse 'l á la butxaca de l' americana ab interés tant gran com si fós una capsa de mistos.

Després d' un quart ja ballava ab una raspa sense feyna, descarada y botaruda, vestida de

vidrims y plena de llassets. A la mitj' hora vaig surtirne. Cabells, floretas y 'l retrato á trossos, tot voleyava pe 'l carrer. L' ayre fret de la matinada esborrá 'ls ultims recorts de la Paquita.

Quan jo al diumenje següent pujava las escalas de la Santa casa, vaig toparme ab Sor Clotilde. Al preguntarli per la Paquita,—Mira, digué tombantse, ara la baixan. En aquell moment los sepulturers passaren pèl nostre costat, sacsejant la morta dintre la guitarra, que aixís se 'n diu de la caixa comú. La Sor aná pausadament á l' apotecaria, y jo sens esma per seguir amunt, torní enrera.

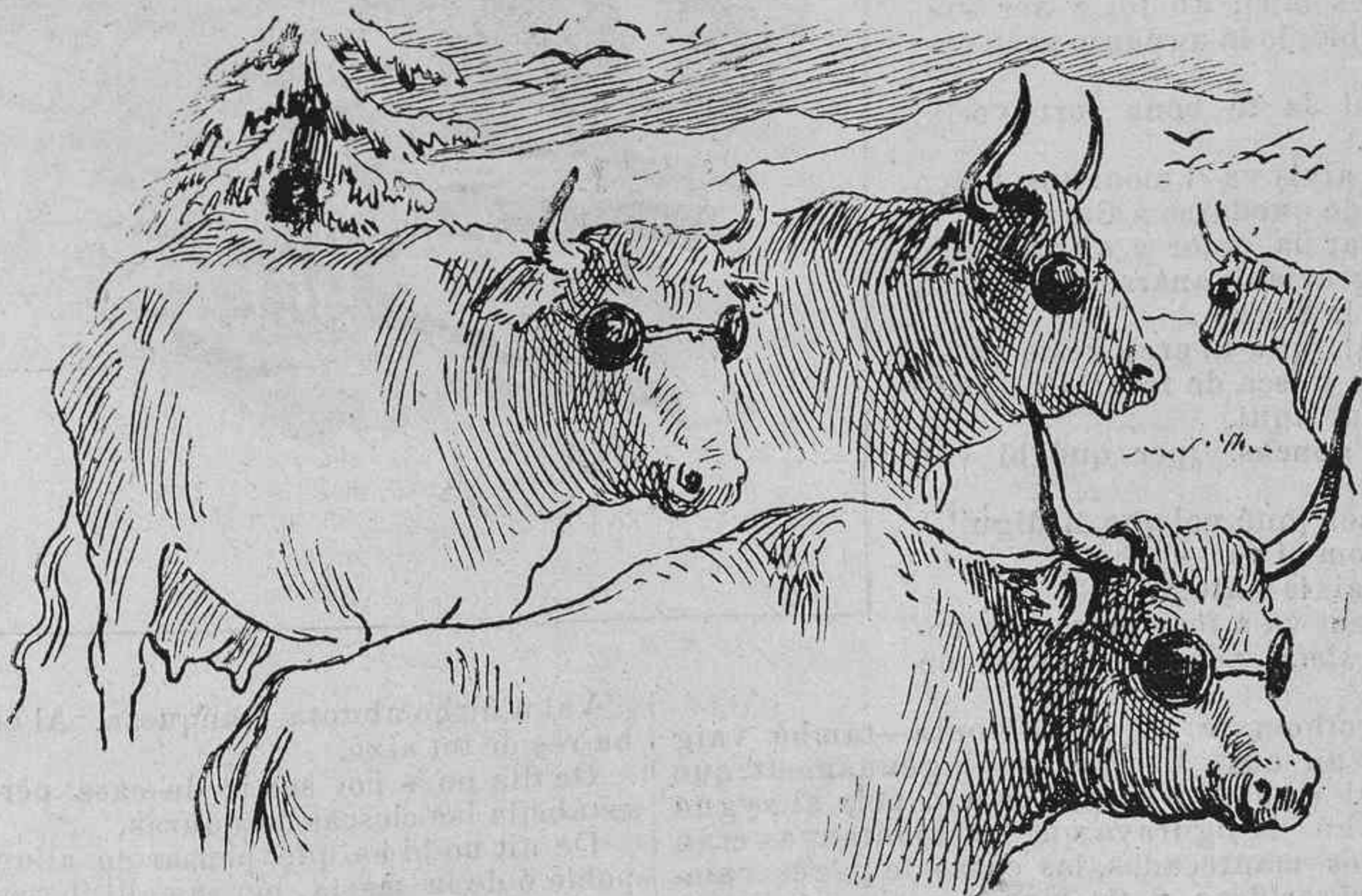
La gent s' agombolava sota las voltas de l' Oficina d' entradas; la curiositat va portarmhi. Duyan una llitera. Gemechs de dolor y sospirs de pena eixian á ratjas per sota las cortinetas d' encerat, y de tant en tant un bras ab lo puny clos per la rabia ó per l' angunia.

Alsaren la cuberta y tothom s' hi abocá. Lo municipal lluytava sens forsas contra un riu desbordat de curiosos. Era inútil. Aquell home tenia la cara malmesa; un drap sanguinós li tapava y ningú l' hauria conegut. La més tafanera del rotllo, enterada del cas, feya l' explicació á las donas que volian sentir-la. Lo ferit era un jove que la sèva querida, per celos, ó pèl que fos, li havia tirat aquell mati una ampolla de sal fumant á la cara. Las senyas coincidían ab las del Arturo. Ell era realment.

No sé perqué, sentia goig y pena, plaher y tristesa ensemps. La mort de la Paquita m' afectava, la desgracia del Arturo 'm gaudia. Al Corralet y sobre 'l llit de morts hi havia la caixa. Vaig anarhi, y mos llavis, en lloch de donar pas á la oració del Pare-nostre, sols pogueren pronunciar:—¡Amigueta mèva, estás venjada!

XAVIER ALEMANY.

ALS PROTECTORS DELS ANIMALS.

A Rússia posan ulleras fumadas als bous y vacas, á fi de que la blancor de la neu no 'ls perjudiqui la vista. ¿Per qué no 'ls ne posan aquí també, perque no 'ls perjudiqui 'l resplandor del sol?

CAPRITXO.

Un geperut, ab afront,
per més que plori ó que riga
pot trobá algú que li diga,
per sa estructura, *bufón*.

Sent aixís, ¡voto al món!
per més que siga guassona,
¿quina será la persona
que 'm voldrá negar sa ajuda
per dir qu' una geperuda
no ha de ser del tot *bufona*?

ANTONET DEL CORRAL.

¡PASSARHO BÉ!

Tothom se 'n va á fora.

Si la cosa segueix aixís, á Barcelona, dintre de pochs díes, no hi quedarem sinó 'ls pelacanyas y las primeras autoritats.

Pèl carrer no 's poden donar quatre passos sense trobar un conegut que ja està fent lo farsell.

—Passiho bè, ja podém despendirnos. Aixó no pot aguantarse.

—¿Vol dir lo govern?

—¡La calor, home, la calor! Barcelona sembla un forn.

—Un forn... sense pa. ¿Es dir que se 'n van á fora?

—Demá mateix. Si vol alguna cosa per Sant Hilari...

—No, gracias. No tinch l' honor de coneixe cap sant.—

Dos passos més enllá:

—¡Hola! Celebro trobarlo: justament volia venir per dirli que demá passat marxém. Aquesta calor es inaguantable.

—Pues miri; ab tot y ser inaguantable, jo la aguanto perfectament...

—¡Ah! Ja t'è bona sort vosté, donchs.

—Si, aixís va 'l món: uns tenen la sort de quedarse á Barcelona á aguantar la calor y altres tenen la desgracia d'anársen á fora á pendre la fresca...

—¡Cál ¿que hi creu vosté ab aixó de la fresca de fora? Hi fa més calor que aquí.

—¡Y donchs! ¿per qué hi van vostés?

—¡Psé! ¡qué vol que li digui!... ¡si tothom hi va!

Y es aixís mateix.

La gent va á fora perque es moda y *vesteix* y dona certa importancia.

Jo—tothom té un' hora tonta—també vaig anarhi un any. Me pensava ingenuament que sortir al camp y trobarse com lo peix al aygua era tot hí. 'M figurava que las montanyas eran inmensos mantecados, las casas de pagés cambras frigoríficas y 'ls rius depósitos d' aygua *frappé*.

¡Quin desencant!

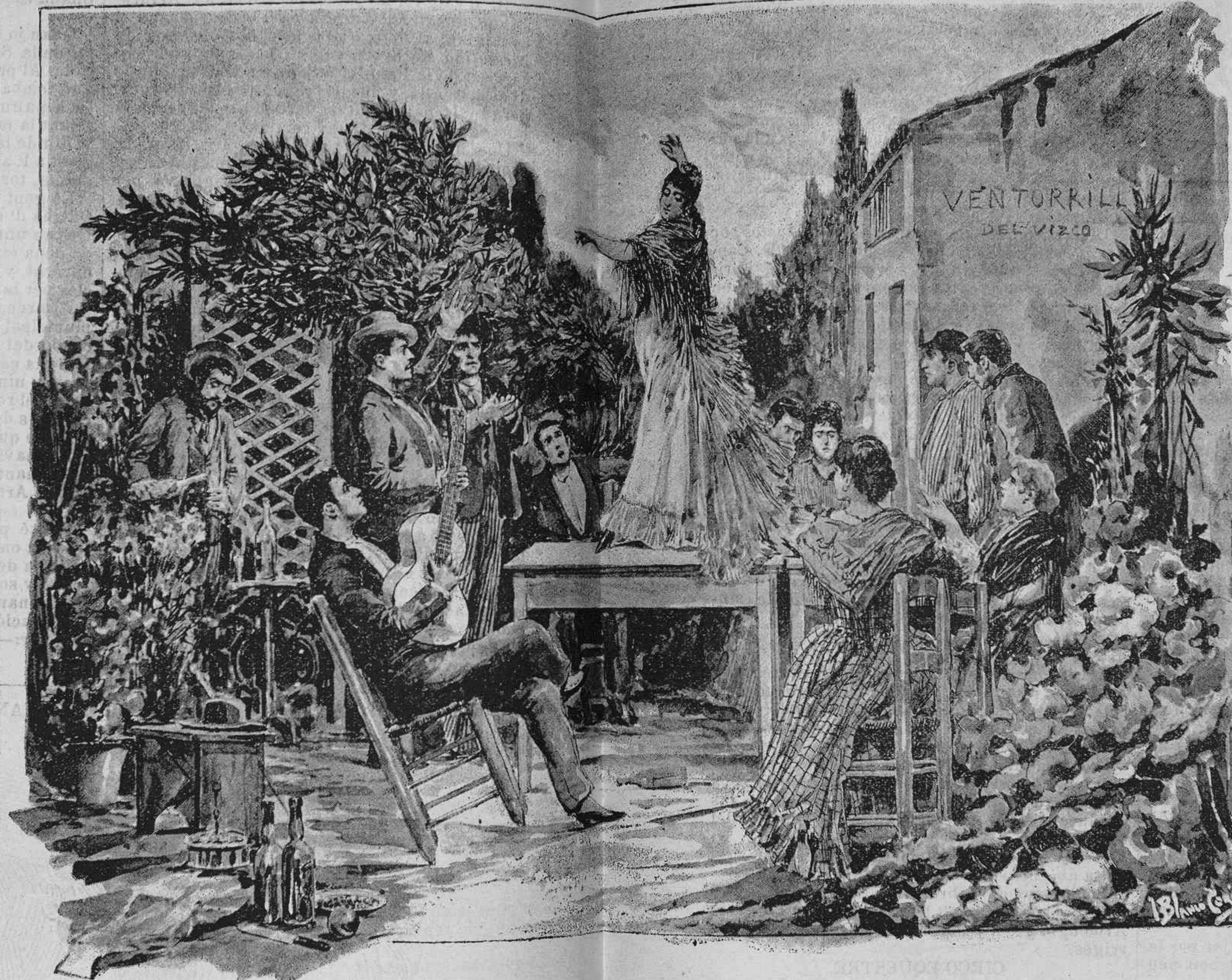
Val á dirho ab tota franquesa. Al camp no hi ha res de tot aixó.

De dia no 's pot sortir de casa perque 'l sol estabella las closcas més duras.

De nit no hi ha que pensar en allunarse del poble ó de la masía, perque allí 'l gas no 's coneix y rómpres la crisma es lo més fácil del mon.

No parlo dels mosquits, moscas, pussas y al-

NOTAS ANDALUSSAS. (Dibuix de J. Blanco Cortés.)—DEL NATURAL.

Cañttas de mansanilla,
fullatje per 'quí y per 'llá,
joves ternes, donas guapas,
molts palmas... y ¡ole ya!

tres animalóns, perque la cosa es vella y sobradament sapiguda.

Fresca ja 'n fa, si 's posan sota un arbre molt espés ó buscan un recó de bona sombra; pero no es cap fresca del altre mon. Es la mateixa que sentirán á casa séva si surten al balcó ó si s'asentan á la galeria.

Per xó quan jo veig aquestas caravanas de barceloníns que assaltan los trens con si fugis-

sen del cólera, sento una indefinible impresió de llástima y murmuró entre dents:

—¡Pobres infelissos! ¡anéu, anéu al camp, que ja sabréu lo pá que s' hi dona!

No 's pensin; alguns dels que hi van ja ho saben; pero... es lo que deya aquell:—¡Si tothom hi va! ¡No, no s' ha de fer pas un paper ridicull!

Un senyor, que á pesar de ser molt rich t'è bastant bon criteri, m'ho manifestava ab tota sinceritat:

—Los colls planxats me molestan: ¿per qué 'n gasto, donchs? Perque es moda. La copalta 'm mortifica: ¿per qué n' uso? Perque es moda. L' istiu al camp es més incómodo que aquí: ¿per qué hi vaig? Perque es moda.—

Y anyadia melancólicament:

—Demá marxém. ¡Aném á patir un parell de mesos!

MATÍAS BONAFÉ.

¡QUÍNA PELL!

A MON AMICH J. SALA (AMOROSA).

En un grupo de gomosos (dels qui en Bartrina digué que de sos caps menos cuyda lo mestre, que 'l perruquer) de las conquistas del día parlan, y diu en Jaumet:

—Tot avuy que dono guardia á una molt bonica pell, qu' he vist en una botiga del carrer d' Escudillers.

¡quina pell, amichs del ánima!

¡ay, amichs meus, quina pell!

Es més fina que la seda y més blanca que la neu.

Jo us prometo que no paro fins que meva la faré!

—¡Que 's diga qui es!—tots á coro li diuen á n' en Jaumet.

—Presenta'ns á ta conquista!

—No hi tinch cap inconvenient; qui la desitji coneixer que se 'n vinga ab mí al moment.

—¡Aném tots!—diuen á una;

y bromejant y rihent, preguntantse qui pot esser la conquista d' en Jaumet,

arriban á la botiga del carrer d' Escudillers.

—¡A veure ta Dulcinea modern Tenorio! ¿ahónt la tens?

—¡Veyéula! al punt los replica; y rihent com un beneyt presenta á sos camaradas una hermosa pell... de bè.

JAPET DE L' ORGA.

TÍVOLI.

Continúa la ratxa de sarsuelas curtas, entre ellas la titulada *Luis el tumbón*, que diariament se representa, y alguna que altra vegada *El chaleco blanco*, ab la particularitat de que si alguna nit se prescindeix de aquesta, apenas may se deixa corre la banda de cornetas, utilisantse en aquest cas durant un intermedi.

Y aixís durant tot l' istiu lo teatro fa la viu-viu.

NOVEDATS.

La comedia que s' estrená la senmana passada porta 'l titol de *La Duquesa de Altorá* y es original de D. Joaquim Arjona, fill del gran actor del mateix apellido, que tanta gloria doná á la escena patria,

La Duquesa de Altorá es lo titol de un drama que ha escrit Carlos Bermúdez, qui está passant las emocións é incertituts naturals en vigílias de un estreno. Está ademés enamorat de la dama que ha de representarli. Arriba l' hora del estreno y las cosas no marxan prou bè durant l' acte primer. En l' intermedi, un amich de Carlos, autor dramátich expert, dona uns consells á la dama, l' anima á salvar l' obra del seu enamorat, y sella aquella llissó ab un petó que li fá sobre 'l front. Carlos se 'n adona, pren aquell petó per una traició infame y de aquí naix lo conflicte: la ruptura dels amors y la ruptura de l' amistat.

Afortunadament, á última hora arriba la mare de Carlos, una dona senzilla, tot ella ingenuitat, y la cosa s' arregla satisfactoriament. Carlos se reconcilia ab la dama, y l' amich de Carlos se veu obligat á declarar-se á una senyora rica y amiga dels artistas, de la qual se creya separat per la diferencia de fortuna.

Tal es la quinta essencia del argument de aquesta comedia, que ha sigut rebuda ab agrado y ab aplauso, degust, menos que á la pintura dels caràcters y al anàlisis de las passións, al molt coneixement de la escena que són autor revela y á la fortuna ab que presenta algunas situacións de molt bon efecte.

De manera que 'l Sr. Arjona, á jutjar per la seva primera obra, ha entrat ab molt bon peu en lo teatro.

La comedia sigué representada ab esmero per la companyia del Sr. Mario.

ELDORADO.

Diuhem que 'ls monólechs se prestan poch al lluhiment de un artista y penetran difícilment en lo més fondo de la atenció del públich. Aixó no es cert: la major part de las vegadas lo fracás de un monólech es degut á deficiencias del actor que l' interpreta

En cambi, si 'l actor val, lo monólech se realza fàcilment. Y aquí está la Srta. Guerrero que 'm guardarà de mentir. Dos monólechs d' Echegaray, més que monólechs poesias, tituladas respectivament: *Entre dolores y cuento* y *El nuevo Endymión*, recitá l' altre dia de una manera en-

cantadora, omplintlos de matisos y fentse admirar de continuo y aplaudir ab entussiasme al final de son primorós treball.

La veritat: d' obretas aixís, tan ben interpretadas, cada dia 'n sentiriam y 'ns ne llepariam los bigotis.

Inútil dir qu' en lo benefici de Ricardo Calvo, 'l teatro estava plé de gom á gom. Interpretá D. Alvaro, lo caball de batalla de son germá Rafael, á qui consagrá un sentit recort, quan lo públich ab sos aplausos tributava al estudiós actor una ovació de aquellas que difícilment un artista las olvida.

Dimars, estreno de un drama titulat *Justos por pecadores*. Es la primera producció de D. Cándido Ruiz Martínez, y s' adverteix desde 'l primer instant en l' exageració dels sentiments, en la fogositat dels personatjes y en lo convencionalisme de algunas situacións, que 'l Sr. Ruiz Martínez se preocupa de seguir las petjadas d' Echegaray.

De manera, que si avuy lo mestre creador de aquesta escola hiperbólica es tant discutit, no 'ls dich res que succehirá tractantse de un deixeble.

¡Y es llástima! Lo Sr. Ruiz Martínez revela talent escénich, coneixement dels efectes y fibra dramática. Versifica ab facilitat, si be fuig de la nota real, pagant tribut preferent als conceptes retórichs, en busca sempre de conmourer al públich, lo qual se logra més per medi del sentiment, que á favor de la imaginació.

La obra sigué ben rebuda, distingintse en la representació, ademés de Ricardo Calvo, la senyora Estrada y la Sra. Casas, sempre tan estudiosa, y 'l Sr Jiménez.

CALVO-VICO.

Entre comedieta y comedieta s' ha representat un drama que porta 'l titol de *Decrets de la Providencia*. ¿Veritat que aquest titol podria aplicarse á la majoria d' obras que ab un fondo moral rodan per la escena?

Lo drama del Sr. Palanca, per la seva contextura, per la seva falta de malicia, per la seva ingenuitat casulana, recorda algunas de las produccións que s' escribian en los orígens del teatro catalá.

L' obra resulta sumament simpática y s' escolta ab gust són diálech fàcil y ben tallat.

En l' execució sobresurt lo Sr. Llorens, qu' es un notable actor, molt ben secundat pels senyors Armengol y Gil y per las Sras. Rodríguez y Garrigós.

CIRCO EQUESTRE.

Si desitjan passar un rato distret, pero distret de veras, no deixin de anar al *Circo Equestre* á veure 'l clown Dourof, que s' adjudica 'l titol de príncep rus.

Ignoro si realment es príncep com suposa, perque no m' ha ensenyat los tituls, y fóra fins á cert punt xocant, que tot un príncep se dediqués á recorre la pista dels Circos d' Europa. Pero dintre del treball qu' executa es més que príncep: es *rey; rey...* de la creació. Lo titol de rey de la creació s' ha donat al home en general, á causa del gran predomini que té sobre 'ls animals. Donchs, baix aquest respecte, ningú com Dourof.

Altres n' hi haurán que domesticarán fieras: lo príncep rus s' ha dedicat á donar educació á las ratas, als gats, als singlars, als porchs, als

VACILACIONES.

No sab que fè ¿Anirà á fora?
¿passará l' istiu aquí?
Avants de determinar-se,
s' ha de veure ab lo cosí.

gossos, als galls y á un sens fi d' animalóns de la mateixa categoria. Los pensionistas de la sèva arca de Noé, saltan y ballan, menjan y cantan, com si fossen realment personas.

Lo públich va de sorpresa en sorpresa y las riallas duran mentres dura l' espectacle, alternant ab los aplausos.

Lo debut va valer á Dourof un éxit dels més grossos que 's registran en los anals del Circo del senyor Alegria.

N. N. N.

¡CALOR!

(MONÓLECH D' UN PELUT.)

¡Aixó no 's pot aguantar!
¡Vaya un estiu calurós!
¡Ja 'ls dich jo qu' es horrorós!
¡Y quin modo de suhar!
¡Tot me sua! Cap y peus,
mans y esquena. ¡Quina pena!
Un istiu d' aquesta mena,
ni al tròpich. Per tot arreu
regalo such. ¡Quin treball!
¡Aixó per mi es un martiri!
¡Si semblo talment un ciri
quan lo creman cap-per-vall!
No guanyo per la bugada...
ni per mudas de mitjons...

¡Si per dintre 'ls pantalóns
es igual qu' una cascada.
Tot me pica, per tot grato,
y gratant me faig butlofas,
per tot m' aixeco pallofas...
Ja ho veig que gratant me mato,
bè massa de Dèu que ho sè,
pero... jo no me 'n sè está.
Diu un refrán castellá:

—*Si te pica, rascaté...*

¿De vanos si n' he comprat?
De conta'ls no hi ha paciència.
Jo fins creuré que á Valencia (1)
no hi ha abast pèls que he trencat.

Y tothom diu lo mateix.
Quan trobém algùn amich,
es nostre primer fatich:

—¡Quina calor! ¡ni ha un feix!

¿D' onze á cinch? ¡quinas fatigas!
¡Son horas que 'l scl desbota!
tothom camina dessota
dels toldos de las botigas.

¿Y 'ls vespres? ¡Vaya una gresca!
los vehins, ja sense miras,
al carrer tréuhen cadiras
per *pendre* un xiquet la fresca.

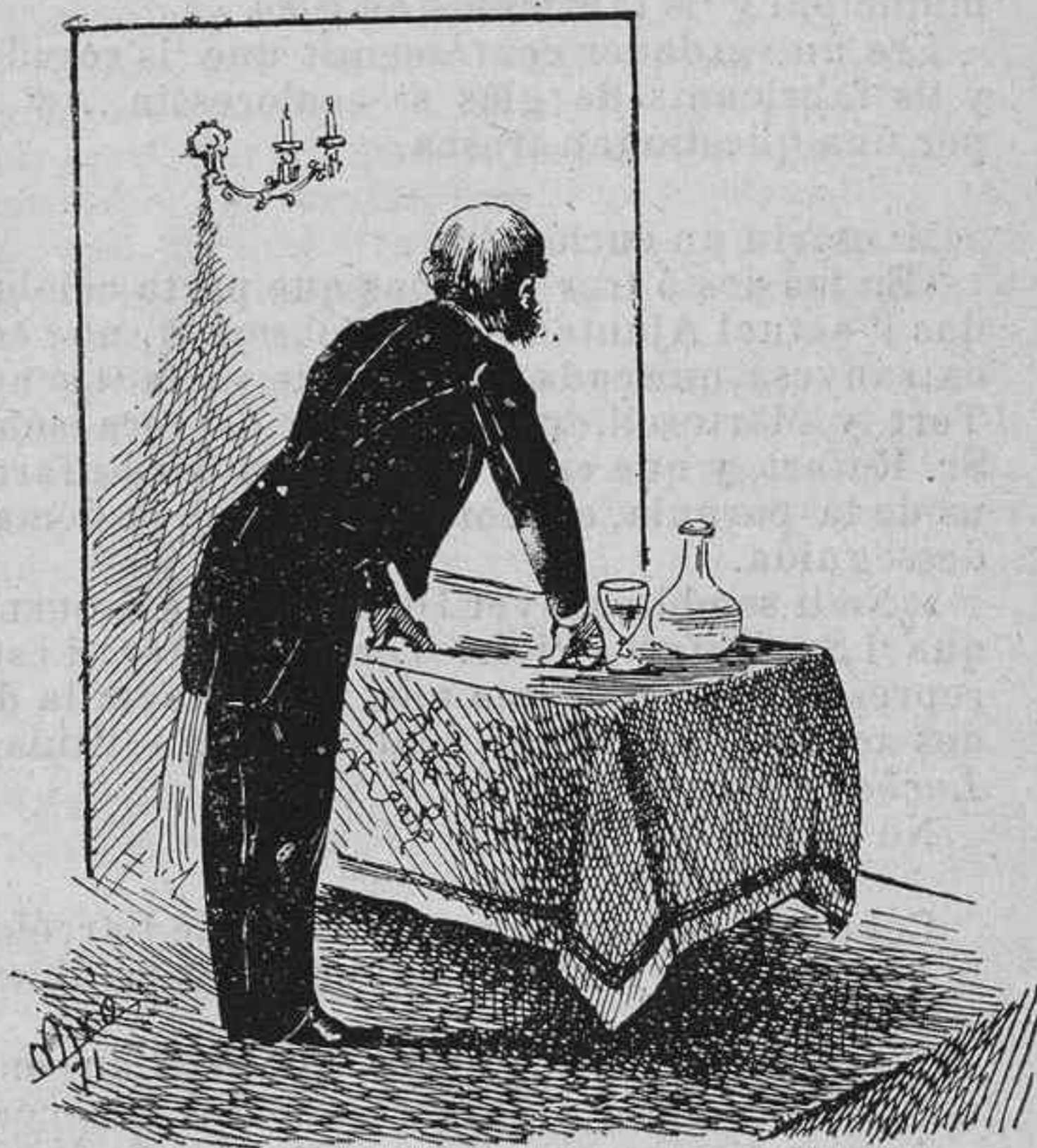
Lo que *prenen* es la acera:
no 't deixan doná un sol pas:
si tu molt depressa vas
de corre no hi ha manera.

¡Per tot trobas entrebanchs!
Jo fins coneix un vehi
qu' en lo carré hi sol dormi
en un llit de pots-y-banchs.

Jo soch pelut, molt pelut,
massa pelut per un home:

(1) Valencia es 'hont se fabrica lo varillatje de tots los vanos baratos

COMENSAMENT D' UN DISCURS.

—Senyors .. (¡Y jo que tenia
un exordi dels millors! ..)
Senyors... (¡Prou faré una planxa!)
Senyors... (¡Res, amunt!) Senyors...

per' xó dich, sense fer broma,
qu' al estiu estich perdut.

M' afayto avuy, y demá
lo pel ja 'm dona neguit:
¿qué haig de fer, donchs? tot seguit,
vaja, tórnat á afeytá.

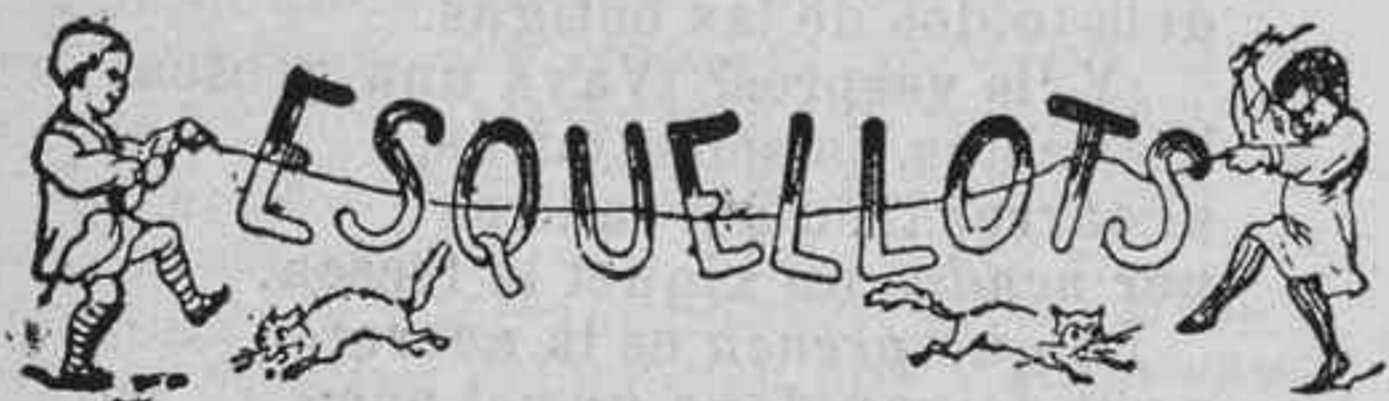
Ab temps aixís ¿qui fa res
si la caló á tothom mata?
Sóls los que venen horxata
y gasseosas fan dinés.

Aixó es massa, la vritat,
Jo tinch por, si aixó seguía,
qu' algú com llar se fondria...
Si dura, ja ho tinch pensat.

Llogo un bany... unas banyeras,
m' hi fico dins y no 'm moch,
fins que 'm diguin que fan foch
pèls carrers las castanyeras.

¡No exagero! ¡No me 'n rich!
Si dura aquesta calor,
ja ho tinch pensat, si, senyor.
¡Ho faré tal com ho dich!

LL. MILLA.

Continúan rajant xorros de foch de la atmósfera caldejada.

Y cosa extranya: aquest calor intens, pocas vegadas vist sobre tot en la antessala del estiu, vé á coincidir ab la noticia de que 'l Senat ha donat la sèva aprobació á la lley (avuy ja es lley) autorisant l' ampliació de la emissió de bitllets del Banch d' Espanya.

De manera, que á pesar de la calor que 'ns está rustint, may pot dirse ab més rahó que avuy que la *Espanya está ben fresca*.

L' Ajuntament ha arreglat la qüestió que feya més de un any existia entre la corporació municipal y 'ls fabricants de glás.

Era un verdader contrasentit que 'ls regidors y 'ls fabricants de glás s' acaloressin... y tot per una qüestió tan fresca.

M' escriu un curiós:

«En las dos ó tres sessións que porta celebra-
das l' actual Ajuntament, he observat, no sense
extranyesa, que cada vegada que parla 'l senyor
Tort y Martorell, parla també darrera séu lo
Sr. Rufart, y que cada vegada qu' en Rufart fa
us de la paraula, en Tort y Martorell la demana
desseguida.

»¿No li sembla, senyor Director de la *ESQUELLA*,
que 'l Sr. Rufart y 'l Sr. Tort y Martorell están
representant un drama que, dada la talla dels
dos actors que 'l representan, podria titularse
Luchas titánicas?»

No va mal.

Continúa pèls principals carrers de Barcelona
la competencia desesperada entre las jardineras
y 'ls tranvías.

Y tot sovint, los disgustos que median entre
uns y altres, los qui 'ls pagan son los ignocents.

Aquest dia un oficial de cassadors de Mérida
'n sorti ferit per la llansa de una jardinera.

¿Un militar ferit de llansa y en temps de pau?

¡Quinas cosas se veuhen per tot dia en aquest
Barcelona!...

Sembla que hi ha alguns pobles de Catalunya
ahont solen anarhi 'ls barceloníns á passar l' is-
tiu, que 's negan resoltament á rebre 'ls bitllets
de Banch.

Si l' alarma cundeix, las personas que van á
passar una temporada á fora, dat que avuy no
corren monedas d' or, se veurán en un apuro,
de tant com haurán de carregar de plata, per
atendre als gastos de la sèva estancia á fora.

Ja 'm figuro 'ls forasters portant un burro, ab
la càrrega de moneda de plata sobre 'l bast.

Es l' últim resultat que s' haurá obtingut de
la protecció que dispensan los conservadors al
Banch d' Espanya.

Hem sigut burros de deixarho passar, y 'ls bu-
rros ara 'ns seguirán per tot.

Una gacetilla:

Un francés que 's dedicava á fer jochs de
mans, l' altre dia morí de repent en una fonda
situada en lo Passeig de l' Aduana.

Causa de la mort: un susto.

Causa del susto: un descarrilament del tran-
via de Sant Gervasi.

De manera qu' ell podia ser un prestidigitador
distingit; pero com á prestidigitador, lo tranvia
de Sant Gervasi li ha pujat á caball, desde 'l mo-
ment que ha arribat fins al extrém d' escamote-
jarli la vida.

Una pintura de l' Espanya dels nostres dias:

«Al igual que va succehir l' any anterior, en
algunas provincias s' está procedint á embargar
los cereals perteneixents á pobres pagesos que
tenen descuberts per contribucións.

»En vista de lo qual, alguns dels embargats s'
han negat á segar, dihent que ja que 'l grá, al
cap-de-vall ha de ser pèl govern, qu' ell mateix
se 'l segui.»

* * *

Me sembla que si 'l govern ha de segarlo, en
lo camp mateix se quedarà sense profit ni del
govern, ni dels pagesos.

Y 'm sembla que 'ls pardals omplintse'n lo pap
y volatejant plens de alegria, exclamarán:

—¡Qué ruchs... qué ruchs... qué ruchs que son
los homes!...

L' altre dia un valent treballador, ab perill de
la existencia, va deturar als caballs de una jar-
dinera que corrian desbocats Rambla avall, á
riscos de ocasionar sensibles desgracias.

Lo noble obrer sufrí algunas lessións.

Y l' Arcalde de Barcelona ha manat costejar
los gastos de la cura, mentres lo regidor repu-
blicá Sr. Laporte ha proposat que además se li
concedís un premi en metálich.

Un aplauso al Arcalde y un altre al Sr. La-
porte.

Diu un periódich que per las ayguas de las
platxas de Barcelona, á las quals sol anarse á
pendre banys de mar, fa alguns dias que s' hi
veuhen molts delfins.

Un enamorat deya:

—No soch valent; pero no tindria cap reparo
en llansarme á l' aygua, si sabia que havia de
trobarhi una Delfineta que jo sè...

FILLAS D' EVA.

Fot. Reutlinger.—París.

La fulana es de *mistó*;
mes ab tot, jo considero
que lo que tothom dirá,
es aixó:—¡Preciós panderol!

—¿Quina *Delfineta*?
—La mèva xicota.

Un párrafo del revister que á París tè 'l *Brúsi*, referent á la famosa Sarah Bernhardt:

«Sarah Bernhardt ha sido otra de las mujeres devoradas por el histérico, por el ruido y el reclamo, que más aun que Teresa y Paulus despertó el entusiasmo de la gente, y que cosechó millones que como el agua se escaparon á través de los dedos de sus pródigas manos.»

No es extrany que 'ls diners se li escapessen. Tè uns dits tan prims que no li juntan bé

A Gracia s' ha celebrat un casament en extrém original.

Se tracta de un jove de 24 anys que ha pres per esposa á una dona de 54.

La que avuy es muller del jove, quan aquest era petit va ferli de dida.

De manera que 'l jove podrà dir lo que poden dir molt poch:

—Jo soch lo mèu didot.

Hem de fer saber á nostres lectors lo agrahits que estém al Sr. Bau, per havernos invitat á apreciar los molts adelantos de que ha dotat al seu gabinet de operacions dentarias y fabricació de dentaduras. Confessém ingénuament que 'ns doná una sorpresa més que agradable, y desde

ara estém orgullosos com á cataláns, de que 'l Sr. Bau, després de molts sacrificis, hagi lograt posar l' art dentari en nostra patria á la altura dels de més renóm del extranger, fugint del xarlatanisme y sometentse á la ciencia y conciencia que exigeix la seva especialitat. Ben contats son los que no tenen que acudir á curar alguna malaltia de la boca, y tots los que acuden á consultar al Sr. Bau, troban no sòls l' home verdaderament intel·ligent, sino també tots los innumerables medis de recién progrés descuberts en benefici dels que pateixen de la boca.

Després de haver admirat al Sr. Bau com á especialista de enfermetats de la boca, varem poderlo saborejar com amich, que junt ab la seva distingida y més que simpática esposa, hermosa filla y angelical neboda, varem ser obsequiats ab un espléndit sopar, salpicat de las més finas atencions per part de tan amable familia. Nostre aplauso al Sr. Bau.

Parlant dels balls que s' han donat á Vich, ab motiu de la festa de Sant Miquel dels Sants, diu lo corresponsal de *La Renaixensa*:

«N' hi ha hagut per tots los gustos y gastos, desde 'ls de més rigurosa etiqueta (frach, corbata blanca y *crak* los senyors... etc., etc.)»

¿*Crak* per *clach*?...

Sra. *Renaixensa*: en catalá del que ara 's parla, *crak* may ha sigut sombrero, sino barretina: un *crach* es un pagés. Ni més ni menos.

La Tómbola Fontova, un cop practicada la liquidació, ha proporcionat á la famí·lia del malaguanyat artista, una cantitat líquida de 10,774 pessetas.

Lo *Centre Catalá*, iniciador de aquesta obra que tè tant de benéfica com de patriótica, y que revela una vegada més los nobles sentiments del poble barceloní, mereix un vot de gracias.

Lo tabaco triunfa á Fransa.

Tothom sab quán delicat era en aquell país encendre un cigarro dintre de un wagó de ferrocarril, durant un viatge. Los fumadores, si volían pipar, no tenian més remey que refugiarse en uns departaments especials que formavan part dels trens. En los demés lo fumar estava prohibit.

Donchs d' ara en avant l' oració 's farà per passiva. Los fumadores fumarán per tot arréu, menos en uns departaments especials destinats á aquellas personas á las quals lo fum del tabaco las ofenga.

De manera que lo qu' era avants una escepció, passa á ser regla general; y lo qu' era avants regla general, passa á ser escepció.

¡Quina alegría tindrà D Jaume, quan s' enteri de aquest progrés del tabaco!

Nada, senyors: fumém... fumém!...

Lo Sr. Vivanco, gobernador de la provincia de Barcelona, aprofitá la festa major de Tarrasa, y á Tarrasa se 'n aná.

Se celebrá poch després la festa major de San Cristófol de Premiá, y cap á Sant Cristófol de Premiá faltan gobernadors.

Ab tota franquesa: no hi tinch res que dir

M' estimo cent vegadas més als gobernadors que 's diverteixen anant á las festas majors, que no á certs altres que 's tiran al carrer garrot en

má y 's diverteixen rompent las costellas dels transeunts.

En altres termes: son més agradables los Vivancos que 'ls Solessios.

L' actiu jefe de seguretat d' aquesta provincia, Sr. Freixa, ha deixat lo càrrech que ab tanta intel·ligencia desempenyava, pera dedicarse exclusivament al cuydado de la seva agencia de informacions *La seguridad mercantil*,—carrer de Pelayo,—ahont presta al comers de bona fè serveys importantissims.

Molt jova, molt guapa, molt ben dotada d' atractius devia ser una minyona, per dedicarse ab tal profit á la pesca de marits, qu' en poch temps arribá á reunir una fortuna considerable.

Regularment posava un anunci en los periódichs oferint la seva má y un dot de 1.200,000 franchs, á la persona de posició acomodada que la volgués pendre en matrimoni.

Y ¡oh virtut del anunci! sempre trobava qui s' hi deixava caure.

Los uns pèls diners, los altres per la hermosura de la anunciant, picavan l' esqué qu' era un gust.

Llavoras ella feya ^{***}la tria; durant un quant temps se deixava obsequiar, acceptava 'ls regalos de costúm, y á lo millor desapareixia portantse'n fins lo rellotje y la leontina del seu promés.

Desseguida tornava á comensar las mateixas operacions en un altra plassa, y sempre, sempre 'n sortia bè.

Perque 'ls enganyats se guardavan molt de confessar la seva tonteria, temerosos de ser la riota de tothom.

Fins que 'n trobá un prou curat d' escrúpuls, disposat á passar per tot, fins perque li diguessin tanoca y burro, ab tal d' escarmentar á la hermosa timadora.

Aquesta avuy está en poder del tribunals. S' ha fet la llista de las sevas hassanyas, haventse descubert que havia contret la friolera de 22 matrimonis: 15 á Inglaterra y 7 á Suissa.

Y lo més bonich es que si algú li pregunta per qué está presa, podrá respondre:

—Per freqüentar en excés los sants sagraments.

CANTARELLAS.

De las palmeras del Africa
tens lo constant balandreig,
y de los lleóns del Atlas
las entranyas, nena, tens.

Si lo camp cria floretas,
floretas cria 'l teu cor:
las del camp lo cel las rega,
y las altras lo mèu plor.

Desde ta casa á la iglesia
hi ha tant sols uns dotze pams,
pro sospito que arribarhi
no podrém nosaltres may.

J. T. y R.

No 't fhis ni cregas may

de amor en cap jurament
que haja sigut pronunciat
davant d' algú argenter.

Ja fa temps tinch comparadas
las donas ab los caballs:
quan los hi falta 'l bocado
ni Dèu las pot aguantar.

JOANET G. DE REUS.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA.—*Flo-ri-da-blan-ca.*
2. ENDEVINALLA.—*Llenya.*
3. MUDANSA.—*Colomé-Colomé-Colomé.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Torroella de Montgri.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Elvira.*
6. GEROGLÍFICH.—*Per alas petitas las moscas.*

OBSEQUI ALS LECTORS

de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Presentant aquest CUPÓ, s' entregarà per **UN RAL** un exemplar de la famosa novela de *Prosper Mérimée*

CARMEN

de la qual se 'n va treure l' argument de la popular ópera de Bizet.

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20, BARCELONA

NOTA.—No es necessari tallar lo cupó. ¡Bastará presentar en la librería aquest número de LA ESQUELLA, pera la estampació del sello.

Caduca aquest taló lo día 1.er de Agost.

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola. Barcelona.

LA PRIMERA

NOVELA PICAESCA
PER M. FIGUEROLA Y ALDRUFEU
Preu 1 ralet per tot arreu.

Antonio de Valbuena (Venancio González)

CAPULLOS DE NOVELA

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

LEOPOLDO ALAS (Clarín)

SU

ÚNICO HIJO

(NOVELA)

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

La sonata de Kreutzer

POR EL

Conde LEON TOLSTOI

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

JACINTO OCTAVIO PICÓN

DULCE Y SABROSA

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

EDMUNDO DE GONCOURT

LOS HERMANOS ZEMGANNO

TRADUCIDO DEL FRANCÉS POR

EMILIA PARDO BAZAN

CON UNA EXPLÉNDIDA ILUSTRACIÓN DE
APELES MESTRES

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

FISIOLOGÍA

DEL

AMOR MODERNO

FRAGMENTOS PÓSTUMOS DE UNA OBRA

DE

CLAUDE LARCHER

Recogidos y publicados por

← PAUL BOURGET →

EL ALBACEA TESTAMENTARIA

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

Martínez Barrionuevo

DE PURA SANGRE

(NOVELA ESPAÑOLA)

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50.

!! OBRA INTERESANTÍSIMA !!

NUEVAS CAUSAS

DE

ESTERILIDAD

EN AMBOS SEXOS

FECUNDACIÓN ARTIFICIAL

COMO ÚLTIMO MEDIO DEL TRATAMIENTO

POR EL

Dr. J. GERARD

Un tomo en 8.º, ilustrado con profusión de dibujos,
Ptas. 5.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútu, 6 bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. Ne responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS.

I.

Pèl Port molt enfora
sortí en una barca,
portant á dins d' ella
la mèva estimada.
Lo temps no era *prima*,
las onas muntavan
á una gran altura
las unas ab altres
movent la llanxeta
com un brí de palla
y 'l cel tot cubría
negra nuvolada.

—Tornémse'n enrera
—digué ella espantada—
perque potsé 'ns tombi
lo bot una onada,
y no veyém terra
que la *total* tapa.

—Aixó *ters-segona*
me dona poca ansia
—al instant vaig dirli—
que aixís las miradas
dels profans no arriban,
y sens ningú expiarne
nostre dols amor
podrém gosá ab calma.

Los rems quiets deixo,
me 'n vaig ahont s' estava,
y un ardent petó
estampo en sa galta.

SALDONI DE VALLCABCA.

II.

Tinch *segona*, tinch *tercera*
y vaig perdre la *una-tres*;
au, lector, rumía un rato
ves si sabs lo *total* qu' es.

DOMINGO BARTRINA.

MUDANSA.

Paloma estimada,
tu que extens los *tot*
y que de ma casa
't menjas las *tot*;
no tornis, no vinguis
á fer lo que *tot*,
perque jo d' un tiro
te mato y 't coch.

RITETA.

ENDAVINALLA.

Si 'm beus, t' apago la set;
si té 'm posas, té vesteixo;
si 'm montas, vas descansat;
si 'm ballas té diverteixo.

A. SERRA (A) ESPARBECH.

TRENCA CLOSCAS.

SERRANA LLAIET.

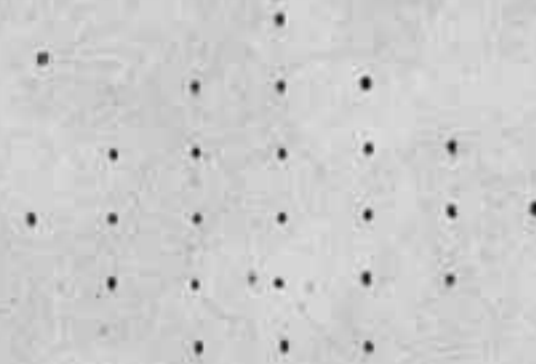
RUBÍ.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	—	Poble catalá.
8	7	0	0	5	4	4	7	0	—	»	»
7	2	8	7	4	4	7	0	—	»	»	»
0	7	4	4	5	7	2	—	»	»	»	»
4	3	6	7	2	0	—	»	»	»	»	»
0	7	2	7	0	—	»	»	»	»	»	»
1	7	2	0	—	»	»	»	»	»	»	»
2	5	0	—	»	»	»	»	»	»	»	»
3	0	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9	—	Una lletra.									

F. ALLIM.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Se-
gona: part de la persona —Tercera: embarcació.—Quar-
ta: fiera —Quinta: género poétich —Sexta: adverbi de
temps.—Séptima: Vocal.

A. P.

GEROGLIFICH.

VIII
IXFIII
DIX
AI

JOAN BARTR OLI.

UN TIPO.

—Me dich Clara, soch clareta
y 'l mèu lema sempre ha estat:
«¡Fora enredos y romansos!
¡Claretat, gran claretat!»

BARCELONA:

Imprenta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

Formar ab aquestas llettras lo títul de una pessa catalana.
UN QUE TE L' OS BERTRÁN.